

Mlada Korojčka

M E S E Č N A M L A D I N S K A P R I L O G A S L O V E N S K E G A V E S T N I K A

LETNIK IV

DUNAJ, V SREDO, 14. IX. 1949

ŠTEV. 6 (35)

Mladinski dan 1949

Fizkultura mora postati del splošne borbe naše mladine

Prvi letošnji mladinski dan smo imeli v št. Jakobu v Rožu, kjer se je kljub slabemu vremenu zbralo lepo število naših starih in mladih. Okoli 150 mladincev in mladink je sodelovalo pri fizikalnih, tamburaških in pevskih nastopih in vsi so pokazali, da so se v času od lanskega mladinskega dneva mnogo naučili in se izpopolnili.

Za nedeljo, dne 14. avgusta smo imeli predviden drugi letošnji mladinski dan, ki pa je vsled slabega vremena izpadel; preložili smo ga na prihodnjo nedeljo, dne 21. avgusta t. l. Ob lepem vremenu smo se popoldne zbrali pri Milaču na Blatu pri Pliberku, poleg mladine je prišla ogromna množica ljudstva iz sosednjih vasi. Vsi so z zanimanjem pričakovali, kaj jim bo pokazala naša mladina.

Najprej je sekretar Pokrajinskega odbora Zveze mladine za Slovensko Koroško, tov. Kori Perč, v imenu Zveze mladine za Slovensko Koroško in Slovenske fizikalne zveze pozdravil vse navzoče in v svojem govoru med drugim dejal:

Vam, delavci in kmetje iz Blata, iz Doba, šmarjete in okolice, hočemo danes nuditi nekaj kratkih ur veselega mladinskega življenja. Videli boste narodne plesse, tekme, kulturne nastope, spoznali pa boste tudi naše fizikalno udejstvovanje. Sicer ni prvič, da naša mladina nastopa pred javnostjo, vendar pa je fizikalna več ali manj še neznana med našo delovno mladino. To pa zaradi tega, ker je bila pred leti še vsa zdrava zabava in predvsem fizikalna v rokah gospode in nedostopna za kmečko in delovno mladino.

Šele nova doba, žele narodno-osvobodilna borba nam je dala nov polet in novo obliko veselega skupnega dela; nakazala nam je, kako je treba delati, kako moramo ustvariti skupnost in enotnost v vrstah naše mladine. Vsak mladinec in vsaka mladinka, vsak član te enotne fronte pa bo znal umeti delo in kulturo, dobil bo veselje do splošnega napredka, do vsega, kar je lepšega in zdravega, kar je koristno za obstoj naroda. In prav na področju fizikalnega dela in splošnega kulturnega udejstvovanja bomo zmogni, da priegnemo vse mladinke in mladince v naše vrste, v vrste, ki morajo združevati vse Slovence, ki želijo dobrobit našemu slovenskemu narodu na Koroškem.

Zaradi tega je pot mladine pot, ki nas bo privedla v eno družino, eno enoto, kjer bo vsak posamezni imel možnost, da se bo učil, se utrjeval duševno kakor tudi telesno, ker samo tako bomo močni. Skupna fizikalna, skupno delo na kulturnem področju, skupni izleti, skupna gradnja in skupna pomoč pri naših kmetih, vse to bo naš odgovor na krivice, ki jih nam dela domača in tuja gospoda.

Naša mladina pa se bo tudi odločno borila za resnico in pravico, borila se bo proti klevetam, ki so naperjene proti naši malični državi, katere ljudstvo z znojem in žulji gradi nov in pravičen družabni red, kjer je kmet, delavec in pošten intelektualec sam lastnik svojih pridelkov. Borila se bo za naš narodni obstoj, za gospodarsko, politično in

kulturno osvoboditev in enakopravnost koroških Slovencev. Predvsem mladina mora biti tista, ki bo uresničila besede pesnika Gregorčiča:

Življenje je boj neprestan,
ne plaši se boja;
življenje je delaven dan,
ne išči pokoja.

Prav dobro se zavedamo pomena teh besed, kajti mnogo smo se učili in naučili zadnja leta. Nikdar ne bi imeli legalne mladinske organizacije ZMSK, če bi se za njo ne borili, nikdar ne bi stal novi kulturno prosvetni dom v Žitari vasi, ako bi ga sami ne zgradili, nikdar ne bi mogla naša mladina študirati in se izobraževati na visokih šolah, če ne bi bilo narodnoosvobodilne borbe, ki je omo-

variš Andrej Haderlap in poudaril:

Težka je bila pot naše mladine v bivši korumpirani Avstriji, ki mladini prav nič ni nudila. Njen cilj je bil, da jo dobi v svoje kremplje, da jo izkorišča, germanizira in oddvoji od matičnega naroda.

Da je ostala mladina v temi, pa ni kriva samo oblast, marveč tudi staro slovensko vodstvo, ki mladini ni posvečalo nobene pažnje in ki je bilo nazadnjaško. Ni skrbelo, da bi mladina postala močna in zdrava na duhu in na telesu. Njih parola je bila le: „Delaj in moli!“ Ni skrbelo, da bi se naša mladina izgradila, da bi študirala in da bi Slovenci imeli svojo lastno inteligenco.

Danes vidimo v naših mladinskih

Živahen je bil nastop fizikalnikov

gočila, da se naša mladina šola v svobodni Jugoslaviji, in nikdar več se ne bi zbirali na raznih naših prireditvah in tudi danes ne bi stali tukaj, če ne bi dnevno manifestirali in z delom dokazovali, da smo živ del slovenskega naroda in da ostanemo na Slovenskem Koroškem mi gospodarji.

Zaradi tega se moramo zavedati, da leži nadaljnja usoda koroških Slovencev pri nas samih, prav posebno pa na rameh mladine. Naj nam bodo ponovno besede Gregorčiča navslet in opomin:

Zdaj solze v stran! Orodje v dlan!
Dom znova vstati mora. — —
Dovolj nam kamnov je pobral sovrag za svoje hrame,
odslej pa z naših svetih tal ne enega ne vzame.
Naš kamen slednji nam je svet in čuval bo Slovan ga vnet,
naš dom naj z njim se viša,
ne vragov naših hiša!
Ne bo nas več tujčin teptal,
ne tlačil nas krvavo,
naš rod bo tu gospodaril,
naš jezik, naše pravo!
Le vkup, le vkup kamnarji zdaj,
na delo vsi zidarji zdaj,
ime si proslavite,
dom skupni nam zgradite!

Besede tov. Korija so žele živahno odobravanje, saj so bili vsi navzoči istega mnenja, da bomo samo z odločno in vztrajno borbo dosegli naše pravice. Ko se je navdušenje pogleglo, je v imenu Demokratične fronte delovnega ljudstva spregovoril to-

vrstah kmečkega fanta, kmečko deklet, delavsko in študentsko mladino. Naša mladina hodi danes po stopinjah narodnoosvobodilne borbe, sledi zglede partizanskih borcev, ki so v borbi za svobodo svojega naroda žrtvovali svoja življenja. Zaveda se, da bo močna le tedaj, če bo enotna in združena, če bodo v njenih vrstah združeni vsi mladinci in vse mladinke — delavska in kmečka mladina ter mladi inteligenti.

Ob koncu je tov. Andrej Haderlap poudaril: Če govorim v imenu Demokratične fronte delovnega ljudstva, potem lahko zagotavljam, da bo DFDL storila vse za našo mladino, zahtevala pa bo tudi od nje, da bo trdna, vztrajna in brezkompromisna v borbi in da bo napravila vse za ohranitev slovenskega naroda na Koroškem.

Po govoru tov. Andreja je nastopil študentski pevski zbor pod vodstvom tov. Stanka Černica in zapel dve narodni pesmi, sledil je nastop tamburašev iz Šmihela, nato pa je bila prva točka fizikalnega spreda — lahka atletika in boks. Posebno za boks je bilo mnogo zanimanja kajti ta panoga športa je še prav malo znana med našim ljudstvom.

Mladinci so nastopili tudi s tekmo jahačev; najprej so jahali skupno, nato pa še posamič. Zmagovalec je bil nagradjen z lepim vencičkom in ponosen je lahko na doseženo zmago, saj borba je bila precej ostra.

Med pestri program je spadala tudi tekma naših kolesarjev, ki so svoje „konjiče“ jahali tako hitro in (Nadaljevanje na 3. strani)

Ni pretirana trditev, da se pri nas na Slovenskem Koroškem prvič v zgodovini govori in razpravlja in ne samo to, temveč tudi dela na do nedavno našemu človeku nepoznanem fizikalnem področju. Brez dvoma je tudi to pridobitev narodnoosvobodilne borbe, da je naša mladina na fizikalnem polju napravila ogromen korak naprej. Že naši fizikalni nastopi na mladinskem dnevu, razne nogometne in smučarske tekme, ustanavljanje fizikalnih društev in končno ustanovitev fizikalne zveze pričajo, da mladina Slovenske Koroške tudi pri fizikalnem udejstvovanju noče zaostajati za drugo mladino in iz dneva v dan bolj stremi za to panogo mladinskega življenja. Z vsemi temi dejstvi ponovno dokazuje, da je del napredne mladine, ki hoče in si tudi bo priborila lepšo bodočnost.

Da se bolj podrobno seznanimo s fizikalno in vidimo izvir in namen fizikalnega udejstvovanja, je važna predvsem ugotovitev, da je fizikalna v SZ in državah ljudskih demokracij med najvažnejšimi činitelji borbe za lepše življenje. Pri tem se polaga posebna pažnja prav na mladino.

Vzemimo našo matično državo Jugoslavijo:

Fizična kultura je v Jugoslaviji že v narodnoosvobodilni borbi postala eno od področij za blagostanje in napredek ljudstva in srečnejšega življenja poedincev. Ravno zaradi tega je postala tudi tako množična.

Da je v Jugoslaviji fizična kultura dosegla tak razmah, ni prav nič slučajno, temveč je povezano z občo preobrazbo naše domovine in z velikimi težkočami osvobodilne borbe in revolucije. To, kar je značilno za vsako borbo, za revolucijo, to je ravno skrb za človeka, skrb za blagostanje poedincev in ljudstva. Skrb za dvig fizične kulture pa je tesno povezana s tem dejstvom. Ni si namreč mogoče zamisliti blagostanja, srečnejšega življenja in varnosti ljudstva brez dvigovanja zdravja in fizične odporne sile človeka.

To pa pomeni z druge strani, da je razvoj fizikalne v Jugoslaviji dobil še nov, poseben značaj: fizikalna je postala sestavni del obče borbe ljudskih množic za boljše bodočnost, za popolno ukinitve vseh možnosti izkoriščanja človeka po človeku, za blagostanje in srečo ljudstva in poedincev! Fizična kultura je tako postala ljudska, ki zajame vsakega človeka, ga fizično in umsko dviga ter mu pomaga, da postane cel človek.

To je potrebno poudariti zaradi tega, ker se ne more reči, da je fizična kultura v kapitalističnih deželah v istem položaju in da ima isti pomen.

S tem nikdar nočem reči, da je v kapitalističnem svetu fizikalna izključno last gornjih plasti in samo sredstvo tlačenja in zadrževanja ljudskih množic v umski temi. Nasprotno, tudi v kapitalistični družbi imamo pojave, da se ljudske množice na področju fizikalne bori proti reakcionarnim silam za drugačen svet. Zaradi tega je tudi danes pri vseh narodih zelo ostra borba za obliko in vsebino fizične kulture.

Naravno je, da reakcionarne sile, ki drže v rokah vsa materialna sredstva za razvoj fizične kulture, težijo za tem, da bi izrabile šport za to, da z njim vzgajajo ljudi za potrebe ka-

pitalizma. To vzgajanje ima namen, da ustvarja fizično močne avtomate, ki bi mogli služiti kapitalističnemu gospodarstvu. Hkrati usmerjajo šport tako da oddvaja široke ljudske množice od politične borbe in jih zadržuje v umski temi.

Tudi v stari Jugoslaviji so bile take tendence in se ostanki takih tendenc tudi še sedaj pojavljajo. Šport v bivši Jugoslaviji kot v vsaki drugi kapitalistični deželi ni služil interesom ljudstva, ampak je bil objektivno naperjen proti interesom ljudstva. V športnih organizacijah se je sicer gojila želja po borbi in zmagi na športnem polju, in se pri tem niso izbirala sredstva, toda preprečevala se je vsaka misel za pomoč borbi, ki jo je ljudstvo vodilo za svojo svobodo. V športnih organizacijah se je razvijal skrajni individualizem, katerega osnovni princip je bil: postani močan, da boš lahko premagal slabše. V športnih organizacijah se je sicer gojila kultura mišic, toda hkrati se je preprečevala kultura duha. Šport je bil v bivši Jugoslaviji ozko omejen. Gotove vrste športa so obstajale sploh samo za izbrane plasti. To je bil tako imenovani „gosposki šport“ Razvila se je sicer kvaliteta posameznih športnih disciplin in posameznih športnikov, toda le, če je bilo to hkrati združeno s finančnimi in trgovskimi koristi takratnih športnih vlastodržcev. To so karakteristike starega športa: ozka omejitev, trgovski duh, ozka specializacija, pomanjkanje vsake zdrave vzgojne vsebine itd.; torej brez vsake težnje za novim, boljšim in lepšim.

Isto velja še danes za kapitalistične države, predvsem, kar opazamo na lastni koži, tudi za Avstrijo.

V ljudskih demokracijah se šport seveda ni mogel postaviti na te osnove. V vseh deželah je bila postavljena pred fizikalna vodstva naloga, da se fizikultura približa najširšim množicam, v prvi vrsti delavski in vaški mladini, in končno najvažnejše: da je cilj in naloga fizikulture vzgoja novih pokolenj, ki ne bodo odvojeni od življenja in borbe svojega ljudstva, temveč se bodo s fizikulturo tej borbi približala in se zanj njo usposobila.

To vsebino fizični kulturi je dala predvsem narodnoosvobodilna borba. To, kar je danes v Jugoslaviji vsebina vsega ustvarjajočega življenja, mora biti hkrati tudi vsebina fizikulture. Narodnoosvobodilna borba je dala fizikulturi občeljudsko vsebino, ki vodi poedineca k vsestranskemu razvoju, telesnemu in umskemu in ga popolnoma vključuje v veliki ustvarjalni polet, s katerim je prežeta vsa država, ki gradi novo življenje in boljše bodočnost za vse delovne ljudi.

Dejstvo je, da je le telesno zdrav človek sposoben, da si ustvari lepšo bodočnost. Zato bo tudi naša mladinska organizacija morala polagati še več pažnje na fizikulturo tako, da bo zajeta vsa mladina in se fizično utrjevala. Najtežji problem, ki stoji pred nami, je, da premagamo in odstranimo staro pojmovanje o športu, češ, moji otroci imajo itak vsak dan šport na polju, v tovarni itd.

Vse to so nepravilna pojmovanja in koristijo le našemu sovražniku. Kakor že omenjeno, hočemo iz mladincev in mladinke ustvariti celega človeka, pri čemer nam bistveno pomaga tudi fizikultura. Fizikultura pa je hkrati kovačnica bratstva in edinstvi, ustvarja smisel za skupno delo in borbo, ki ga tako zelo potrebujemo za doseg naših nacionalnih in socialnih pravic.

Vedno imejmo pred seboj besede: „Šele v zdravem telesu živi tudi zdrav duh!“

Kori Perč

2, MLADA KOROŠKA

Svetovni mladinski festival v Budimpešti

Dne 14. avgusta se je v Budimpešti pričel Svetovni mladinski festival, ki se ga je udeležilo nad 10.000 mladincev in mladink iz vseh krajev sveta. Tudi mladina Slovenske Koroške smo se kot člani Svetovne federacije demokratične mladine pripravljali na to veliko kulturno in politično manifestacijo solidarnosti in enotnosti mladine, manifestacije za mir proti imperialističnemu zatiranju ter hujskanju na novo vojno. Toda kljub ponovnim intervencijam nam ni uspelo, da bi prejeli povabila za sodelovanje v Budimpešti. Zato je Zveza mladine za Slovensko Koroško poslala Svetovni federacije demokratične mladine protest, ki smo ga objavili v „Slovenskem vestniku“.

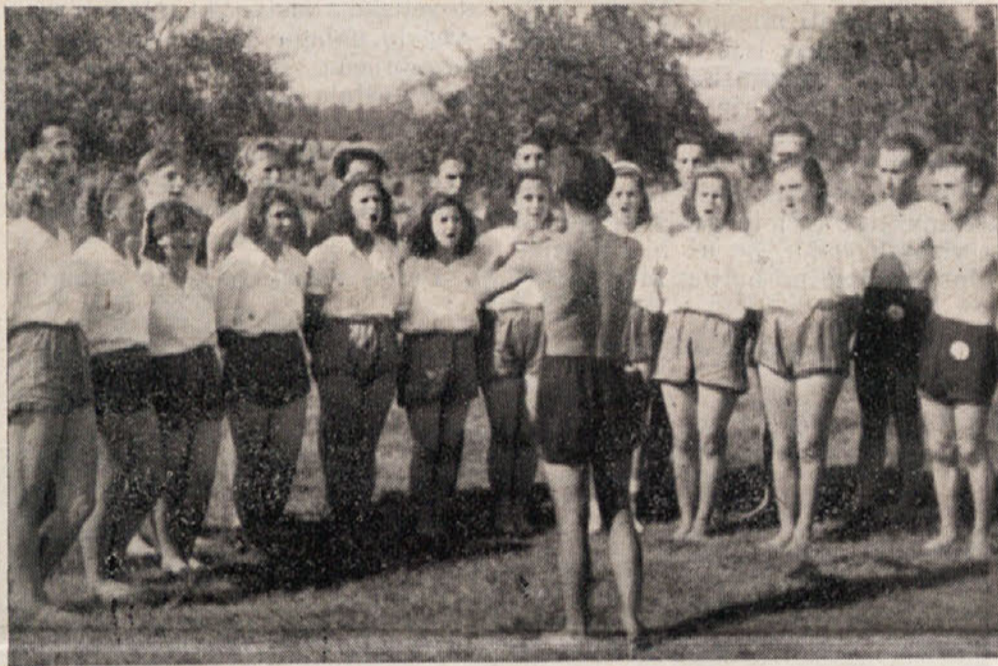
Prav tako se je na sodelovanje v Budimpešti pripravljala bratska jugoslovanska mladina. Predstavniki Ljudske mladine Jugoslavije je bil že mesec dni v pripravljalnem odboru za festival. Toda madžarske oblasti niso hotele izstaviti potnih dovoljenj jugoslovanski delegaciji,

kratko pred pričetkom festivala pa so agenti madžarske policije s prevaro ugrabili jugoslovanskega zastopnika, ga imeli 14 ur v zaporu, nato pa odpeljali do meje.

Z izgonom so madžarske oblasti odstranile edinega uradnega predstavnika Ljudske mladine Jugoslavije na festivalu in jugoslovanski mladini preprečile udeležbo na veliki mednarodni prireditvi, kar ponovno dokazuje, kakšnih sredstev se poslužujejo kominformovci v svoji kampanji proti novi Jugoslaviji.

II. Svetovni mladinski kongres

2. septembra pa je v Budimpešti pričel svoje delo II. Svetovni mladinski kongres, ki se ga je udeležilo okoli 700 delegatov iz vsega sveta. Prišli so zastopniki mladine kolonialnih dežel, zastopniki vseh celin. Zastopana je vsa napredna demokratična mladina sveta, samo naše in jugoslovanske mladine niso povabili na to veličastno mladinsko zborovanje.

„Pesem o svobodi“ so peli naši študentje

Mladi borci za svobodo Grčije

V narodnoosvobodilni borbi grškega naroda v velikem številu sodeluje mladina. Nešteto je mladih junakov in herojev, mladincev in mladink, ki so se izkazali v borbi proti monarho-fašizmu.

Tako je na primer članica demokratične mladinske organizacije EPON-a Paraskevoula Kalaci, ko je bila ranjena, z zlomljeno nogo težavno nadaljevala svojo pot in bombo za bombo metala v sovražne postojanke. Ko so jo tovariši nagovarjali naj zapusti sprednje položaje, jim je odgovorila: Ne zadržujte me! Ali ne vidite, kako se borim?

Končno pa so napore presegli njene moči, zavlekla se je do ene strmine, kjer se je onesvestila. Šele prihodnje jutro so jo tovariši našli pod eno skalo. Brez očitanja jim je smehljajoč še dejala: Končno ste prišli! Vso noč sem vas pričakovala, tovariši!

Toda mlada Kalaci ni sama. Nešteto je mladih grških borcev za svobodo, ki so se izkazali na bojnem polju in ki jih je počastila Demokratična armada. Tukaj je med drugimi še ne 26 letni polkovnik Vainas Pandelis, komandant 11. divizije Demokratične armade.

Nadalje je tukaj Skara Katarina, 19 letna junakinja iz vasi Klimatra, ki se je udeležila že vseh borb, svoje pravo junaštvo pa je pokazala v govorju Pyrgosa Stratsani-ja. Čeprav je bila težko ranjena, kljub neznošnim bolečinam ni zapustila svojega mesta in je do zadnje minute poma-

gala svojemu komandantu pri strojnici.

Tudi 23 letni Tzimas Thanasse se je v tej borbi izkazal s posebno hrabrostjo. Naslednji dan je bil težko ranjen. 24 letni Tsiflidis Lambros iz Anthoussa se je prav tako izkazal v borbah na Pyrgosu in je sam zadr-

Tako je pisala Avstrijka iz Jugoslavije

Kakor vemo, je bilo med pionirji, ki so letos bili na okrepanju v Jugoslaviji, tudi mnogo avstrijskih otrok. Kljub zastraževanju s strani „Kinderlanda“ in „Volkswille“ so mnogi starši — Avstrijci poslali svoje otroke v počitniške kolonije ob Jadranskem morju in vsi otroci, ki so več tednov bivali tam, so na lastne oči videli resnico in spoznali laž,

Svoje navdušenje so otroci opisali v številnih pismih staršem in izmed teh pisem objavljamo tukaj nekaj vrstic, ki jih je pisala Avstrijka Lidija Dörflinger. Torej tako je pisala:

Bili smo 13 km izven Pule, stanovali smo v novih barakah. Hrana je bila taka, da se je res vsak lahko do sitega najedel. Kljub temu, da smo se vsak dan dvakrat kopali, je vsak pridobil na teži. Vsak dan smo preživljali z igranjem, petjem, počivanjem, jedjo in kopanjem in čas je res hitro minil.

Imeli smo tudi več obiskov. Po-

žal napad sovražnika kljub veliki premoči in mu prizadejal velike izgube.

Vsa ta imena so samo primeri iz borb v zadnjem času, kljub temu pa ne smemo pozabiti tisočev mladih junakov, ki tako na bojnih poljih kakar tudi sovražniku za hrbtom prelivajo kri za svobodo domovine. Predvsem v še neosvobojenih predelih Grčije demokratična mladina mnogo trpi. Ječe in otoki so prenapolnjeni z mladimi patrioti. Na stotine so jih umorili, toda vsi so šli z junaštvom v smrt.

Anglija

Kakor poročajo iz angleškega pristaniškega mesta Liverpool, je tam kljub „socialistični“ upravi nič manj kot 2000 mladine, ki so brez strehe. Policijski sodnik Liverpool-a je nadalje ugotovil, da je 5000 mestnih mladincev in mladink od jutra do večera na cesti, ker so prisiljeni stanovati v nečloveških stanovanjih.

Indija

Vladi Sovjetske zveze in Indije sta sklenili sporazum, ki indijskim študentom omogoča študiranje v Sovjetski zvezi. Veliko število študentov se je že prijavilo za študiranje v Sovjetski zvezi, toda indijski notranji minister jim je odklonil potrebna polna dovoljenja.

Francija

V Franciji je Zveza republikanske mladine zbrala 500.000 podpisov. Vsi, ki so dali podpise, zahtevajo takojšen mir s Viet-Namom in umik vseh francoskih čet iz te dežele.

Indonezijska

Vodstvo indonezijske socialistične mladine je v Soerakarti širilo letake, v katerih odklanja sporazum med Holanci in skupino Hatta, ki je bil sklenjen pod diktaturo Združenih držav Amerike. Indonezijska mladina, tako je rečeno v letakih, vidi v tem sporazumu sramoto za ljudstvo Indonezije.

Socialistična mladina apelira na oborožene sile delavcev, kmetov in študentov, da borbo odločno in enotno nadaljujejo do izгона vseh imperialistov iz Indonezije.

Češkoslovaška

Izvršni odbori mladinskih organizacij so sklenili, da bodo organizirali delovne brigade, ki bodo delale na velikih delovnih projektih v raznih pokrajinah države. V bližini Prage bodo mladinci gradili dva kilometra dolgo cesto, drugod pa bodo popravljali dolge železniške proge. V Krudimu na Vzhodnem Češkem je mladina sklenila, da bo gradila veliko tovarno, v drugih predelih dežele pa bodo mladi graditelji gradili vodovode.

setili so nas pionirji iz Beograda in Zagreba, ki so bili v počitniški koloniji v Reki. Prišle so tudi članice AFŽ, ki so nam prinesle obleke in blago. Tudi oficirji iz Pule so nas prišli obiskat in prebili so med nami več veselih ur in se z nami igrali.

Naši mali in korajžni nogometarji, ki so se izkazali že pri plavanju, so igrali tudi s tukajšnjimi igralci in dokazali, da so na Koroškem dobri fizikalturniki.

S povabilom, naj pridemo prihodnje leto spet v Jugoslavijo, smo se vrnil domov.

To pismo nam ponovno dokazuje, kako, zlonamerno je bilo pisarjenje v „Volkswille“, ki je starše avstrijskih otrok svaril, da naj svojih otrok ne pošiljajo v Jugoslavijo, češ da tam vladajo „nejasne“ razmere. Otroci, ki so mesec dni prebivali in uživali ob morju, danes tem pisnom odgovarjajo: tako se nam je dopadlo v Jugoslaviji, da bomo prihodnje leto spet šli tja!

Mladinci in mladinke! Mladi volivci! Tudi mi bomo glasovali za Demokratično fronto delovnega ljudstva

Mladinski dan 1949

(Nadaljevanje s 1. strani)
spretno, da jih je bilo veselje gledati.

Posebna senzacija letošnjega mladinskega dneva pa je bil nastop naših študentov v narodnih nošah, ki so nastopili z narodnimi plesi: gledalci so jih tudi pošteno nagradili z aplavdiranjem.

Na sporedu so bile tudi še druge fizikulture točke, kakor nogometna tekma in druge. Med odmori pa je igrala šentjanška godba, svirali so šmihelski tamburaši, študentje pa so peli. Spet je zadonela vedno težko pričakovana, tolikokrat že peta in kljub temu vedno spet nova „Pesem o svobodi“.

Tudi letošnji mladinski dan na Blatu pri Pliberku je pokazal, da smo vsi ena družina, ena enota, ki je ni mogoče razbiti, ker se zavedamo, da bomo tako dolgo tudi močni, dokler ostanemo združeni v naši narodni družini. Mladina pa je pokazala, da

in jugoslovanski mladini borbene tovariške pozdrave.

Kljub vsem krivicam in kljub zadnji kupčiji v Parizu, kjer je postal del slovenskega naroda na Koroškem žrtev brezvestnih trgovcev, danes ponovno dokazujemo, da smo Slovenci tu in da ostanemo. Naslanjajoč se na tradicije narodnoosvobodilne borbe bomo odbijali vse napade in poizkuse proti slovenskemu

življu na Koroškem in ohranili duh naših partizanov z borbo za obstoj naših narodnih, kulturnih in gospodarskih pravic.

Vemo, da so vsi proti nam — domača gosposka preko avstrijske in zapadne reakcije zaključivši pri kominformovskih lažnikih. Vendar vemo, da je pravica samo ena in da je na naša strani.

Naši študentje so zborovali

Dne 20. t. l. so se naši študentje zbrali na sestanku, ki ga je sklicala Slovenska prosvetna zveza, da se konkretno pomenijo o nalogah, ki stoje pred slovenskimi dijaki. Tako je tudi poudaril tajnik SPZ tov. Tonček Šlaper, ki je sestanek otvoril.

Nato je tov. Šimej Janah govoril o vprašanju današnjega študija in o izbiri bodočih poklicev. Predvsem se je dotaknil vprašanja današnjega učiteljskega kadra na Koroškem in poudaril, da ni v interesu sedanjih učiteljev, da bi pravilno poučevali našo slovensko mladino. Ne obvladajo slovenskega jezika in nočejo poučevati v naprednem in narodnem duhu. Zato pa mora na njih mesta priti napredna slovenska inteligenca, ki bo izšla iz našega naroda na Koroškem.

Dotaknil se je tudi nalog našega študenta v počitnicah, ki mora biti

tista gonilna sila na vasi, s katero bomo v bodoče dosegli še boljše uspehe. Z doseg tega cilja pa je nujno potrebna povezava med študenti, ki študirajo v Jugoslaviji, in tistimi, ki se šolajo v Avstriji.

V imenu študentov v avstrijskih šolah je povzel besedo tov. Tone Wutte, ki je poudaril, da se mora vsa mladina na Koroškem združiti v borbi za obstanek slovenskega življa na Koroškem, v borbi za obstoj slovenskega kmeta, v borbi za materinski jezik.

Med diskusijo, ki se je razvila po referatih so študenti na drobno razpravljali o perečih vprašanjih, nato pa so med drugimi sklenili, da si bodo med šolskim letom redno dopisovali in se skupno pripravljali na delo, s katerim se bodo v počitnicah vključili v borbo in delo našega ljudstva.

MLADINSKI IZLET NA PECO

V poletni vročini, ko pripeka sonce in čelo kipi, nas vabijo planine v sinje vedre višave. Tako je tudi naša mladina, gradilci prosvetnega doma v Žitari vesi in pomagači pri novi zgraditvi upepeljenih poslopij pri Koleniku v Šmarjeti, ki so se ji pridružili tudi še drugi, sklenila, da napravi izlet na Peco. Turizem je lep, koristen in zdrav šport. Dne 25. julija smo se mladinci iz Žitare vesi zbrali pri Čmeru, kjer so naši študentje takoj nastopili s petjem in prizori. Na mah smo se razgibali v živahno mladostno razpoloženje in življenje. V takem razpoloženju smo nadaljevali pot na goro. Med vriski in šaljivimi domisleki so kaj kmalu minile urice in že smo bili na vrhu naše starodavne sive Pece, nepre-

makljivi trdnjavi kralja Matjaža. Na Peci so nas že čakali mladinci iz pliberškega okraja. zbralo se nas je kakih 60 mladincev. Lahko si mislite, kako živahno življenje je nastalo. Vrstili so se vriski, petje, smeh, šala in poleg tega smo uživali prekrasen razgled po naših dolinah in vaseh, ki so se razprostirale pod nami, zrlili smo vrhove sosednjih gorskih velikih in obgledovali čarobnost slikovitega planinskega sveta. Zares, planine sončne, ve moj raj!

Ko smo se drugega dne vračali, smo se ustavili pri Šoštarju v Globanici. Prav nič utrujeni smo naredili takoj kratek miting, kjer smo se za nekaj časa prav dobro imeli. Posrečeni in prijetni izlet je bil za nami in mladinci so se vrnili.

Št. Janž v Rožu. Nogometna skupina SFD „Borba“ je 28. avgusta igrala proti Atus-u z Bistrice v Rožu, torej prvokrat proti avstrijski mladini. Po hudi borbi je Atus premagal našo skupino 2:1, kar tudi ni čudno, če upoštevamo, da naši nogometaši že dalj časa niso mogli vaditi in to vsled pomanjkanja primerne igrišča. Kljub temu pa vidimo, da bo naša nogometna skupina resen nasprotnik za vse nogometaše slovenskih fizikulturenih društev.

Zdaj smo se oprijeli tudi še drugega dela in bomo na prihodnji večji prireditvi nastopili s folkloro.

Loga ves. Naš tovariš Stanko zdaj pridno zbira člane za tukajšnji ml.

Narodni plesi

se noče zadovoljiti z doseženimi uspehi, priboriti si hoče še večje in lepše.

Z mladinskega dneva smo poslali pozdravno pismo Centralnemu komiteju Ljudske mladine Slovenije, v katerem je rečeno:

Z našega mladinskega dneva na Blatu pri Pliberku pošljamo Vam in preko Vas vsej bratski slovenski

Konjske dirke

pevski zbor, ki bo kmalu pričel z rednimi vajami. Stanko je znan že kot vodja študentovskega pevskega zbora in lahko pričakujemo, da bo tudi z domačim zborom žel dobre uspehe. Kakor smo se izkazali kot dobri fizikultureniki, tako hočemo tudi na področju petja pokazati, da se z marljivim delom in požrtvovalnim trudom da mnogo doseči.

Slovenska fizikultura zveza je imela svoj ustanovni občni zbor

V nedeljo, dne 19. junija 1949 so se delegati in najboljši fizikultureniki Slovenske Koroške zbrali na ustanovnem občnem zboru Slovenske fizikulture zveze v Celovcu. Prišli so zastopniki vseh že obstoječih slovenskih fizikulturenih društev, navzoči pa so bili tudi zastopniki vasi, kjer bodo žele ustanoviti nova fizikultura društva. Vsi so prišli, da se pogovorijo o vrhovni organizaciji slovenskih fizikulturenikov na Koroškem in da iz svoje srede izvolijo najboljše tovariše in tovarišice, ki bodo kot odborniki Slovenske fizikulture zveze delali in skrbeli za širitev in krepitev fizikulturenega udejstvovanja med našo mladino in koroškimi Slovenci.

Tovariš Kori je otvoril občni zbor in v kratkih besedah poudaril pomen fizikulture. Med drugim je ugotovil, da je prvič v zgodovini koroških Slovencev, da smo po zadnji vojni sploh pričeli govoriti o fizikulturi. Še več, danes že lahko rečemo, da ji misel o fizikulturi med našo mladino padla na plodna tla. Danes že lahko govorimo o uspehih, ki smo jih dosegli na področju fizikulture. Pa čeprav

uspehi še niso veliki, že opažamo, da je med našo mladino mnogo zanimanja za vsakovrstni šport. To dejstvo nas prepričuje, da bomo tudi v bodoče uspešno delovali in dosegali vedno večje uspehe. Že lanskoletni mladinski dan, ko smo prvič nastopili z masovnimi igrami, je pokazal, da smo zmožni napraviti nekaj velikega. Vaje za fizikultureni nastop na letošnjem mladinskem dnevu, ki jih imamo na vseh krajih Slovenske Koroške in ki se jih naša mladina udeležuje v velikem številu, pa nam povejo, da bo letošnji mladinski dan še večji uspeh našega fizikulturenega dela. S požrtvovalnim delom in vztrajno borbo smo dosegli, da danes tudi že javno lahko nastopamo; to dokazuje nogometna tekma mladine iz Roža in Podjune. V kratki dobi našega delovanja pa nam je tudi uspelo, da danes deluje in je uradno priznanih že 9 Slovenskih fizikulturenih društev. Zavedati se moramo, da je namen Slovenske fizikulture zveze ta, da mladino vzgaja k skupnosti in tovarištvu in da k delu pritegne čim širše množice. Naša naloga za to je, da vso delovno mladino vzgajamo v

novega in naprednega človeka in da slehernemu našemu mladincu prikažemo novi čas v pravi luči. Prepričati ga moramo, da je fizikultura potrebna za vsakega mladince in vsako mladinko, tako za kmečko, kakor tudi za delavsko in študentsko mladino.

Po kratki toda živahni diskusiji je tovariš Rado prečital pravila Slovenske fizikulture zveze in jih dal na glasovanje; vsi navzoči so jih soglasno sprejeli. Nato so delegati na podlagi pravil sklepali tudi o vseh drugih vprašanjih, med drugimi je občni zbor sprejel v Slovensko fizikulture zvezo vseh devet že obstoječih in uradno priznanih Slovenskih fiz-

„... jezdili so svoje „konjičke“, da je bilo veselje...“

kulturenih društev. Sprejeta so bila naslednja društva: SFD „Tabor“ v Št. Jakobu v Rožu, SFD „Borec“ v Ločah, SFD „Slavica“ v Logi vesi, SFD „Partizan“ v Kapli ob Dravi, SFD „Borba“ v Št. Janžu v Rožu, SFD „Planica“ v Dobrli vesi, SFD „Triglav“ v Št. Vidu v Podjuni, SFD „Mladost“ v Pliberku in SFD „Triglav“ v Kotmari vesi. Glavna točka zbora pa so bile volitve odbora, vodstva, ki bo vodil Slovensko fizikulture zvezo po poti vztrajnega in po-

žrtvovalnega dela. Iz svoje srede so mladinci in mladinke zbrali najboljše tovariše in tovarišice znane in požrtvovalne fizikulturenike in jih izvolili v odbor Slovenske fizikulture zveze. Za dobo enega leta so izvoljeni člani odbora prevzeli vodstvo naše vrhovne fizikulture organizacije in se obvezali, da bodo zastavili vse svoje sile, za dvig fizikulturenega pokreta med koroškimi Slovenci, v prvi vrsti pa med mladino Slovenske Koroške.

Tovariš Franček je nato govoril o nalogah naše fizikulture organizacije ter poudaril, da bo Slovenska fizikultura zveza nudila vso pomoč slovenskim fizikulturenim društvom na terenu in skrbela za udržiteljnost fizikulture na Slovenskem Koroškem. V diskusiji smo se pogovarjali o podrobnem delu SFZ, o načinih udejstvovanja, o tekmah, ki jih bomo organizirali v okviru društev in Zveze ter o vseh vprašanjih, ki zadevajo novo žele ustanovljeno fizikulture organizacijo. Prav iz diskusije je bilo razvidno, da je med našo mladino ogromno zanimanja za vsestransko udejstvovanje na fizikulturenem področju.

Novo izvoljeni predsednik Slovenske fizikulture zveze tov. Kori se je v imenu izvoljenega odbora zahvalil za zaupanje, ki so ga delegati izkazali tovarišem, izvoljenim v odbor SFZ, ter z zagotovilom, da bo vodstvo SFZ zastavilo vse svoje mlade sile za uspešno delo, zaključit prvi občni zbor Slovenske fizikulture zveze.

Pionirji ne bodo pozabili bivanja v FLRJ

Ko so se na dan odhoda zbrali naši pionirji na kolodvorih, da se odpeljejo v Jugoslavijo, je vsakemu posebej žarel obraz — kaj bo, kaj bo videl itd. Nobeden se ni težko ločil od svojcev, saj se je vsak veselil, da gre v Jugoslavijo, da gre na morje. V vlaku so se že spoznali in postali najboljši tovariši. To je bil živ-zav! Ko smo se peljali skozi predor pri Področici, sploh ni bilo mogoče enega ali drugega priklicati — niti svojega glasu nisi čul, takšno razpoloženje, vpitje, petje, se je mešalo, ko so se peljali skozi tako dolgo temno luknjo. Na Jesenicah že so nas pozdravili pionirji z zastavo in rožami. Vsak se je čutil kot doma. Naši pionirji so ene spraševali: „Ali tukaj govorijo samo slovenski?“ Da, samo slovenski! Zakaj pa moramo pri nas v šolah govoriti nemški, zakaj pri nas ne govorijo prav vsi slovenski? Razna vprašanja, začudenja. V času, ko smo čakali na nadaljnjo pot, so nas pionirji in AFŽ iz Jesenic peljali v bližnji lokal, kjer smo se okrepčali z dobro malico in malinovcem. Peljali smo se naprej do Ljubljane — tudi tam nismo imeli dosti časa — prav tako so nas že čakale žene z malico.

Zvedeli smo, da se bomo vozili celo noč. Na postaji so že prišli tudi vodiči, zdravnik, fizikulturnik, kuharice in drugo osebje, da si bomo kolonijo uredili čim bolj ugodno in lepo, da se bo vsak počutil kot doma. Vožnja je bila sicer precej naporna, vendar nihče ni dosti spal, celo noč so pionirji prepevali — le tu pa tam je kateri dremal in sanjal o morju, o čolničku, s katerim se bo vozil, in o raznih drugih lepih stvarih, ki ga čakajo.

Naslednji dan v zgodnjih jutranjih urah smo prispeli v Pulo. Ves trud, zaspanec in vsa izmučenost so izginili in iz vseh grl je kriknilo: morje, morje! Vsak je hotel biti prvi pri morju. Velike in manjše ladje so bile v pristanišču in vse to je bilo popolnoma novo za naše male koloniste. Pionirji iz Pule so prišli z zastavo in rožami, pozdravili so nas in nam želeli, da bi se v njihovi sredi v Istri počutili prav dobro. — Poudarili so, da so si oni že priborili svobodo, da pa se hočejo oni z nami boriti, da bo tudi Slov. Koroška svobodna in srečna.

Kamijoni so nas zapeljali v mlado jutro prelepe Istre — proti Banjoli, kjer bomo ostali. Tam sta navdušenje in razigranost dosegla višek. Vinogradi, sadovi južnih dežel, prekrasen kraški teren, za naše male popolnoma nekaj novega — brez visokih hribov, brez skalnatih gor, ves drugačen svet se nam je odprl, ko smo se pripeljali v kolonijo. Skozi drevored visokih borov smo se pripeljali na dvorišče. Majhen borov gozdič — stavbe — dolge mize in stoli na prostem, kjer bomo ob lepem vremenu jedli. Prekrasen razgled na odprto morje, kakor daleč sega pogled, samo morje, voda, ki ji ni konca in ne kraja. To je šele pravo morje — oh, oj, in vse vprek so se čudili — ladje, ladje — uh tam poglejte, tovarišica, kako velika ladja! In vsula so se spet vprašanja: tam pelje ladja, kaj vozi, kako je to, da lahko vozi po vodi. Naš najmlajši Herman pa me prosi, da bi šla do one „kište“, ki tam stoji in mi s prstom kaže na ladjo — kako smo se smejali. Kar sam je šel dol k morju in hotel priti do tiste kište, toda ta gladina ni trda, čevelj je bil tudi že moker — ah, se je začudil! Ne gre — in kar prvi je preizkusil — morje! Začudenja ni hotelo biti konec. Ko je na mizah bil pripravljen dober zajtrk, se kar niso mogli ločiti od morja. Ta velikanska gladina, ta krasota! Te krasote so v stari Jugoslaviji uživali samo bogataši — danes pa je ljudska oblast omogočila vsakemu delovnemu človeku, da se naučije — ravno tako tudi najmlajši, posebno pa še pionirji, ki so potrebni razvedrila in zdravja.

Kmalu smo si uredili in se vžive-li. Zjutraj ob 7. uri so že pokonci — jutranja fizikultura je vsakega, ki je mogoče že zdehal, docela predramila. Po jutranjem zboru in zajtrku so bile igre. Popoldne smo se šli kopat, kar je bilo za naše pionirje največje veselje. Obilno in dobro kosilo jim je teknilo, kajti bivanje ob morju napravi človeka lačnega. Po kosilu počitek. — To jim kar ni šlo v glavo in v začetku tudi niso spali vsi, — čez nekaj dni pa so se že privadili. Popoldne spet kopanje in tako je bilo dan za dnem.

Imeli pa smo tudi posebne doživljaje. Seznanili smo se s tamkajšnjim ljudstvom — večina so ribiči in vsak je veliko zanimivega pripo-

vedoval, predvsem o morju, o ribjem lovu in o drugih zanimivih stvareh. Pripovedovali so nam o borbi primorskega in istrskega ljudstva. Na vasi je spomenik padlim borcem — tja smo položili venec, ki so ga deklice spletele, v znak ljubezni in hvaležnosti onim, ki so dali svoja življenja za svobodo istrskega naroda. Ob tej priložnosti nam je govoril tudi predsednik vaškega odbora OF, ki je poudaril, da se tudi istrsko ljudstvo bori za Slov. Koroško in da tudi oni najostreje protestirajo proti krivičnim sklepom štirih vele-sil v Parizu. Skupno smo zapeli žalostinko „Kot žrtve ste padli...“

Taborna ognja smo imeli kar dva — to je bilo spet nekaj novega —

celo popoldne so večji pionirji pripravljali dražje, in ob mraku se je zbrala vsa kolonija, staro in mlado iz vasi. Zagorel je ogenj in naši pionirji so nastopili z raznimi pevskimi točkami in plesi ter recitacijami. Lepo so se naučili, to je bil znak, da so vsi bili zelo zadovoljni. Tudi prireditve smo imeli, gledalcem je posebno ugajalo „jodlanje“, s katerim sta nastopili dve avstrijski deklici. Obiskali so nas tudi vojaki iz Pule. To je bilo spet nekaj posebnega — oficirji in vojaki so se pomešali med najmanjše in skupno plesali kolo. Oficir, ki je imel nagovor, je dejal, da tako jasni in svetli cilji, kot jih ima danes Titova Jugoslavija, nikdar ne bodo propadli, tudi pod najbolj nesramnimi lažmi informbiroja ne. Obiskale so nas tudi članice AFŽ iz Pule, žene in pionirji iz okolice Pule, beograjski in zagrebški pionirji iz Medulina, ki so bili v sosednji koloniji, so nas razveselili s svojim obiskom. Naši pionirji so nastopili tudi z nogometom — tekmovali so s pionirji iz vasi — prava borba se je vnela in se končala 2 : 4 za Banjolanke.

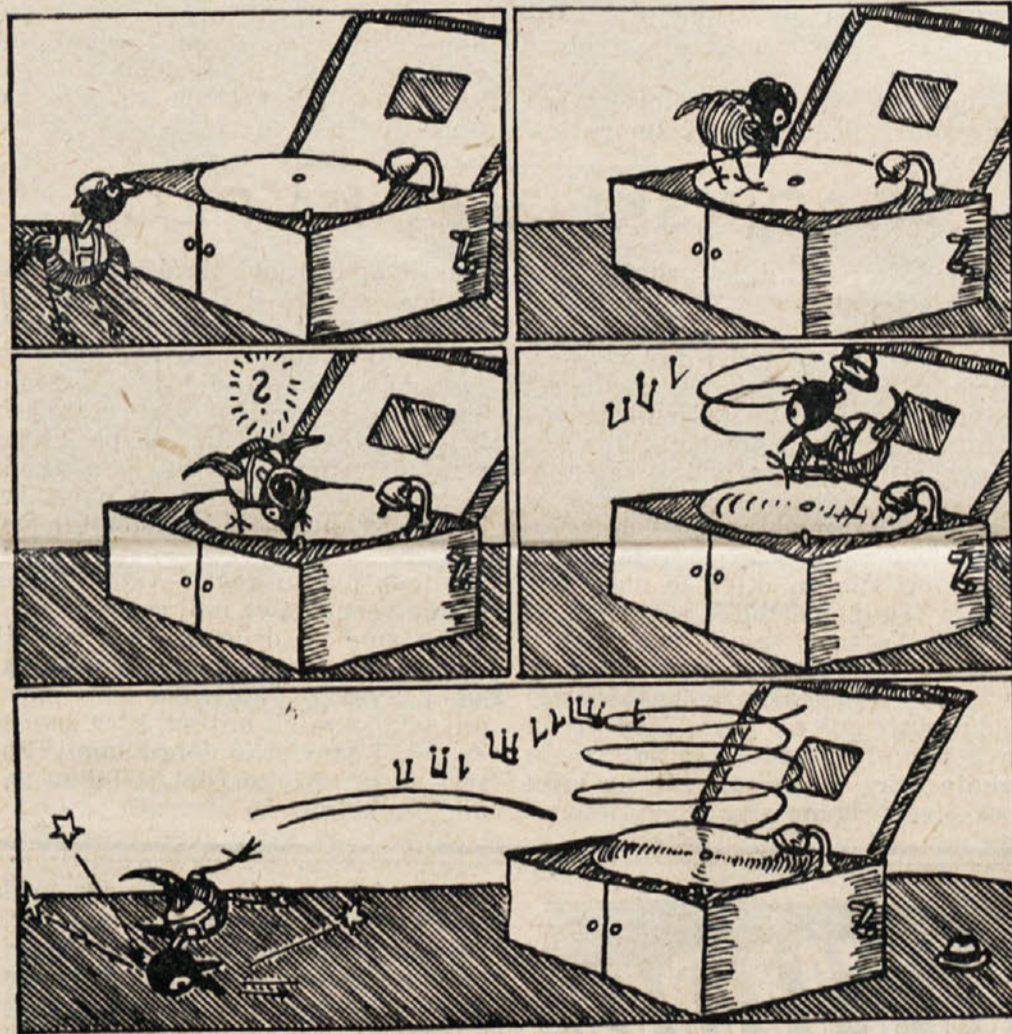
Avstrijski otroci in tudi spremljevalka Avstrijka so se zelo dobro počutili — bili so popolnoma domači in niti najmanj se niso počutili zapostavljene, čeprav jim je pred odhodom zatrjeval neki funkcionar KPA, da se ne bodo mogli pokazati kot Avstrijce.

Čas je tako hitro potekel in napočil je dan odhoda. Poslovali smo se od vseh domačinov, ki so se zadnji večer zbrali v zelo velikem številu — pravo bratstvo je bilo ves čas med nami, tako da je bil slovo težak, vsi bi hoteli še ostati. Velik parnik nas je prepeljal iz Pule do Reke. Vožnja je bila prekrasna. Morje je bilo precej razburkano, tako, da je bila vožnja še bolj zanimiva. V Ljubljani smo se zadržali še nekaj dni, kjer smo si ogledali pionirsko progno, nebotičnik in drugo, kar je naše pionirje prav posebno zanimalo.

Spomini na Jadransko morje in Jugoslavijo bodo ostali vsem našim malim neizbrisni. Videli smo, da tam ljudstvo dela, gradi lepšo bodočnost vsemu delovnemu ljudstvu. Vse klevete, ki padajo na Titovo Jugoslavijo, so neupravičene in laž, narodi Jugoslavije bodo s svojim delom v petletki dokazali, da z vsemi silami gradijo socializem.

Videli smo, da so vsi narodi Jugoslavije v času, ko so veliki štirje v Parizu prodali koroške Slovence, z nami in da nihče, tudi najbolj navaden delavec v Istri in sleherni ribič ob Jadranskem morju, ne prizna tega sklepa. Povsod so nam obljubili in zatrjevali, da se bodo z nami borili tako dolgo, da bo tudi vprašanje naše zemlje pravično rešeno.

SLIKE BREZ BESED

MORDA VAS ZANIMA?

Katero drevo živi najdalje? Drevo sekvoja uživa sloves, da je najodpornейše in zato živi najdalje. Največji primerki tega drevesa dosegaajo višino 100 m, a deblo meri povprečno do 12 m. Starost največjih sekvoj se ceni na 1500 let, a v kalifornijskih državnih nasadih rastejo sekvoje, ki so stare sodeč po letnih obročih, preko 4000 let.

To drevo je zelo visoko in se šele na vrhu razširi v mogočno krono, ki je vse leto zelena. Raste v južnih deželah, najdemo jo pa tudi okoli Rene in v zapadnih državah. Nihče pa ne more točno ugotoviti, kako dolgo more sekvoja živeti, ker do danes še nobena ni propadla od starosti, boleznih ali mrčesa.

Kdaj se je sladkor pojavil v Evropi? Evropski narodi do križarskih vojn niso poznali sladkorja. Sicer se je za Aleksandra Velikega zvedelo tudi v Evropi, da v daljnji Indiji delajo „med“ tudi brez čebel — a pri tem je ostalo naprej niso proizvedovali.

Po razpadu rimskega cesarstva so Perzijanci in Arabci razširili kulturo sladkornega trsa po vsem tedaj znanem svetu. Največ zaslug so si pridobili

Arabci, ki so ga prinesli preko Egipta čez vso severno Afriko v južno Španijo in na Sicilijo.

Najprej so uporabljali sladkor kakor zdravilo. Šele pozneje je prevzel mesto dragocene poslastice na dvorih vladarjev in velikašev. V sredini 16. stoletja je kraljica Elizabeta na Angleškem uporabljala sladkor v kuhinji, ki pa je bil tiste čase še silno drag. Livra sladkorja, t. j. okoli 450 g, je takrat stala četrtnino teleta.

Kmalu pa je zavzel važno mesto v trgovini. Iz Orienta, kjer ga pridobivajo, ga uvažajo v zahodne kraje, a Benetke trgujejo z njim in oskrbujejo vso Evropo s tem važnim predmetom. Orient propade kot glavni pridobivaelj sladkorja, njegovo mesto prevzame Pirenejski polotok.

Krištof Kolumb je prinesel sladkorni trs na Kubo, Haiti, Jamajko in druge važne otoke. Tam se je gojitev te važne rastline razširila z neverjetno brzino ter prekosila vse druge dežele. To vlogo so Veliki Antili obdržali še dolgo časa ter ostali glavni sladkorni pridobitelji in oskrbovalci za vse evropske in druge dežele.

Uganka

Postavi gornje črke v pravilni vrstni red in dobi bož znan izrek.

Rešitev križanke „Letalo“

Vodoravno: 2 sod, 5 trup, 9 urar, 11 ogel, 14 Sava, 18 poplah, 20 vne-ma, 21 enajst, 23 sv., 24 Jozelj, 25 izbor, 26 ea, 27 ain, 29 kdo, 30 sto, 32 ono, 34 naj, 37 Belgija. Navpično: 1 ar, 2 srnjak, 3 domi-no, 4 te, 5 TPS, 6 rov, 7 up, 8 pl., 9 uho, 10 ave, 12 gaz, 13 Leo, 14 sa, 15 aj, 16 vse, 17 ata, 19 aj, 22 nr, 28 idijot, 30 sol, 31 oni, 32 Ob, 33 ne, 35 aj, 36 JA.